

Teza: obraza przepisów prawa materialnego

Zarzut pokrzywdzonego wymierzenia jednej kary dyscyplinarnej w sytuacji uznania obwinionego za winnego popełnienia dwóch czynów wyczerpujących znamiona przewinień dyscyplinarnych zakwalifikować należy jako zarzut obrazy przepisów prawa materialnego, opisany w art. 438 pkt 1 k.p.k. Ten sam czyn może stanowić tylko jedno przestępstwo. Oznacza to, że dwa (lub więcej) odmienne rodzajowo czyny stanowią odrębne zachowania sprawcy, podlegające odrębnej ocenie prawnej.

Sygn. akt: WO-110/18

ORZECZENIE

z dnia 17 października 2018 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w

składzie:

Przewodniczący: S WSD Janina Kruszewska

S WSD Grzegorz Koksanowicz

S WSD Robert Staszewski

Protokolant: Aneta Stefańska przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego radcy prawnego Anny Kończyk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 października 2018 r.

sprawy radcy prawnego M. Z.

obwinionego z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych (t. j. Dz.U. 2017 r., poz. 1870 ze zm.) i art. 6, art. 8 w zw. z art. 12 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego

z powodu odwołania pokrzywdzonego od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP w Katowicach z dnia 15 maja 2018 r. sygn. akt: D - 60/X/18 orzeka:

1)

uchylić zaskarżone orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP w Katowicach z dnia 15 maja 2018 r., sygn. akt D - 60/X/18 i przekazać temu Sądowi sprawę do ponownego rozpoznania.

2)

pozostawić Okręgowemu Sądowi Dyscyplinarnemu OIRP w Katowicach rozstrzygnięcie o zryczałtowanych kosztach postępowania odwoławczego w kwocie 1000,00 zł. (słownie złotych: jeden tysiąc).

UZASADNIENIE

Orzeczeniem Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Katowicach z dnia 15 maja 2018 r. obwiniony r.pr. M. Z. uznany został za winnego popełnienia czynu polegającego na tym, że w dniu 26.04.2016 r. w K. tj. w ostatnim dniu ustawowego terminu, jako pełnomocnik R. L. w sprawie sygn. akt: I C 1327/14 zawisłej przed Sądem Rejonowym w Tarnowskich Górach, nie złożył apelacji od wyroku w w/w sprawie wydanego w dniu 14.03.2016 r. i doręczonego mu wraz z uzasadnieniem 12.04.2016 r., oraz że nie dostarczył w 30 - dniowym terminie określonym przez (...) S.A dokumentów dot. szkody zgłoszonej przez R. L. wynikłej na skutek złożenia apelacji po terminie,

działając tym samym na jego szkodę, a także doprowadzając do podważenia zaufania do zawodu radcy prawnego tj. naruszenia art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych (t. j. Dz.U. 2017 r., poz. 1870 ze zm.) i art. 6, art. 8 w zw. z art. 12 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1870 ze zm.) wymierzył mu karę pieniężną w kwocie 3.000 zł (trzy tysiące złotych) płatną na konto OIRP w Katowicach oraz obciążył obwinionego radcę prawnego kosztami postępowania dyscyplinarnego w kwocie 1.212,40 zł.

Od powyższego orzeczenia odwołanie złożył pokrzywdzony R. L.. Orzeczeniu Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego z dnia 15 maja 2018 r. zarzucił:

- wymierzenie jednej kary dyscyplinarnej uzgodnionej z obwinionym, zarówno za czyn polegający na uchybieniu terminowi do złożenia apelacji w ustawowym terminie, jak i za czyn polegający na uchybieniu terminowi do przekazania żądanych przez (...) S.A. dokumentów w ramach prowadzonego postępowania likwidacyjnego,
- wymierzenie uzgodnionej z obwinionym kary za czyn do popełnienia którego obwiniony się nie przyznał, (bowiem uzgodnienie kary obejmowało jedynie zarzut niewniesienia apelacji w terminie, natomiast do drugiego zarzutu tj. uchybienia terminowi dostarczenia dokumentów ubezpieczycielowi obwiniony się nie przyznał, gdy tymczasem orzeczona kara pozostaje taka sama pomimo uznania przez OSD winy obwinionego także w zakresie drugiego czynu,)
- poczynienie przez OSD ustaleń sprzecznych z materiałem dowodowym zebrany w sprawie polegających na przyjęciu, że obwiniony przyznał się do uchybienia terminu w odniesieniu do przekazania dokumentów do (...) S.A. podczas gdy przeczy to treści wniosku Rzecznika dyscyplinarnego
- niewspółmierność orzeczonej kary za przewinienia dyscyplinarne
- nie zajęcie przez OSD stanowiska odnośnie do zarzutu niewywiązania się obwinionego z zobowiązania nałożonego przez Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach w sprawie o sygn. akt: I C 1327/14 rozpoznający sprawę R. L., do zajęcia określonego stanowiska w określonym przez tenże Sąd terminie.

W konkluzji odwołania pokrzywdzony stwierdził, że rozpoznanie sprawy nastąpiło bez dogłębnego jej zbadania i w oparciu o niepełny materiał dowodowy.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył co następuje:

Odwołanie obwinionego zasługuje na uwzględnienie.

Sformułowane przez pokrzywdzonego zarzuty zakwalifikować należy jako odpowiadające przesłankom odwoławczym sformułowanym w art. 438 k.p.k. Zgodnie z powołanym przepisem orzeczenie ulega uchyleniu lub zmianie w razie stwierdzenia:

1)

obrazy przepisów prawa materialnego;

2)

obrazy przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia;

3)

błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia;

4)

rażącej niewspółmierności kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka.

Podniesiony przez pokrzywdzonego zarzut wymierzenia jednej kary dyscyplinarnej w sytuacji uznania obwinionego przez OSD za winnego popełnienia dwóch czynów wyczerpujących znamiona przewinień dyscyplinarnych zakwalifikować należy jako zarzut obrazy przepisów prawa materialnego, opisany w art. 438 pkt 1 k.p.k. W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego zarzut ten jest zasadny. W tym miejscu wskazać należy, że zgodnie z art. 11 § 1 Kodeksu karnego, który ma odpowiednie zastosowanie także w postępowaniu dyscyplinarnym: „Ten sam czyn może stanowić tylko jedno przestępstwo.” Oznacza to, że dwa (lub więcej) odmienne rodzajowo czyny stanowią odrębne zachowania sprawy, podlegające odrębnej ocenie prawnej.

Z ustalonego stanu faktycznego niniejszej sprawy wynika, że obwiniony radca prawny nie złożył w ustawowym terminie środka zaskarżenia oraz że nie przekazał w wyznaczonym terminie stosownych dokumentów do ubezpieczyciela tj. do (...) S.A. Niewątpliwie zatem obwiniony popełnił dwa odmienne rodzajowo czyny z których każdy powinien podlegać odrębnej ocenie prawnej.

W orzeczeniu OSD z dnia 15 maja 2018 r. opis czynu przypisanego obwinionemu powieli uchybienie zawarte we wniosku Rzecznika Dyscyplinarnego z dnia 16.02.2018 r. odnoszące się do opisu czynu zarzucanego obwinionemu. Opis czynu przypisanego obwinionemu przez OSD zawiera bowiem w istocie dwa odrębne czyny, za które OSD wymierzył obwinionemu jedną karę dyscyplinarną. Działanie OSD stanowi naruszenie dyspozycji przepisu art. 11 § 1 k.k., który z mocy art. 741 pkt 2 ustawy o radcach prawnych ma odpowiednie zastosowanie także w postępowaniu dyscyplinarnym.

Podniesiony przez pokrzywdzonego zarzut wymierzenia uzgodnionej z obwinionym kary za czyn do popełnienia którego obwiniony się nie przyznał, bowiem uzgodnienie kary obejmowało jedynie zarzut niewniesienia apelacji w terminie, gdy tymczasem orzeczona kara pozostaje taka sama pomimo uznania przez OSD winy obwinionego także w zakresie drugiego zarzutu, w ocenie WSD zakwalifikować należy jako zarzut obrazy przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia (art. 438 pkt 2 k.p.k.). W tym miejscu wskazać należy, że zgodnie z art. 335 § 1 k.p.k.: „Jeżeli oskarżony przyznaje się do winy, a w świetle jego wyjaśnień okoliczności popełnienia przestępstwa i winy nie budzą wątpliwości, a postawa oskarżonego wskazuje, że cele postępowania zostaną osiągnięte, można zaniechać przeprowadzenia dalszych czynności(...)”. Warunkiem skorzystania z opisanej w powołanym przepisie instytucji jest m.in. przyznanie się do winy. Jak wynika z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie obwiniony nie przyznał się do czynu polegającego na uchybieniu terminu dotyczącego przekazania stosownych dokumentów ubezpieczycielowi. W takiej sytuacji uznać należy, iż nastąpiło naruszenie reguł trybu konsensualnego przewidzianego przez powołany przepis k.p.k. Na marginesie jedynie dodać należy, iż w aktach sprawy znajduje się pismo pokrzywdzonego z dnia 7.05.2018 r., tytułowane jako sprzeciw, którego treść jednoznacznie wskazuje, że pokrzywdzony nie wyraża zgody na „zakończenie postępowania bez przeprowadzenia rozprawy”, co w korelacji z art. 343 § 2 k.p.k. również powinno być wzięte pod uwagę przez Sąd orzekający.

Odnosząc się do zarzutu poczynienia przez OSD ustaleń sprzecznych z materiałem dowodowym zebrany w sprawie polegających na przyjęciu, że obwiniony przyznał się do uchybienia terminu w odniesieniu do przekazania dokumentów do (...) S.A. podczas gdy przeczy temu treść wniosku Rzecznika dyscyplinarnego, WSD zarzutu tego nie podziela. OSD w uzasadnieniu swojego orzeczenia wskazał, że obwiniony przyznał fakt niedostarczenia dokumentów, co wynika z protokołu jego przesłuchania w charakterze obwinionego, a w szczególność wypowiedzianych słów: „...wszystkie żądane dokumenty z całą pewnością dostarczę...”. OSD miał prawo uznać, iż obwiniony przyznał fakt niedostarczenia dokumentów z uwagi na użycie czasu przyszłego w jego wypowiedzi przytoczonej wyżej. Nie zmienia to jednak faktu, że w postępowaniu przed Rzecznikiem Dyscyplinarnym obwiniony podał: „nie przyznaję się do tej części zarzutu, która dotyczy mojej rzekomej opieszałości w dostarczeniu dokumentów do (...) S.A. w sprawie zgłoszonej szkody”.

Podnoszona przez skarżącego niewspółmierność orzeczonej kary, nie mogła być przedmiotem kontroli Sądu odwoławczego z uwagi na zaistnienie przesłanek skutkujących koniecznością uchylenia zaskarżonego orzeczenia z powodu obrazy przepisów prawa materialnego i procesowego, które mogło mieć wpływ na treść orzeczenia.

Odnosząc się do zarzutu nie zajęcia przez OSD stanowiska co do kwestii niewywiązania się obwinionego z zobowiązania nałożonego przez Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach w sprawie o sygn. akt: I C 1327/14 rozpoznający sprawę R. L. do zajęcia stanowiska w określonym przez tenże Sąd terminie, WSD zarzutu tego nie podziela. Zakres przedmiotowy rozpoznania sprawy przez OSD wyznacza wniosek Rzecznika Dyscyplinarnego. Analiza wniosku z dnia 16.02.2018 r. wskazuje, że Rzecznik Dyscyplinarny nie objął jego zakresem przedmiotowego czynu, stąd nie mógł on być przedmiotem orzekania przez OSD.

Mając na uwadze uwzględnione zarzuty, w ocenie WSD, zachodzi podstawa do uchylenia zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania z uwagi na konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości. Uwzględnienie przez WSD części zarzutów uniemożliwia wydanie orzeczenia reformatoryjnego ponieważ z uwagi na naruszenie przepisów prawa materialnego przez OSD, wydanie przedmiotowego orzeczenia co do istoty sprawy przez WSD oznaczałoby w istocie orzekanie przez ten sąd w charakterze organu I instancji. Ponadto, z uwagi na wydanie przez OSD orzeczenia w ramach trybu konsensualnego, postępowanie dowodowe, które stanowi zasadniczą część przewodu sądowego, w ogóle nie było przeprowadzane. Zgodnie ze stanowiskiem doktryny: „W przypadku orzekania bez rozprawy chodzi nie tyle o przeprowadzenie na nowo przewodu w całości, ile o brak postępowania dowodowego, gdyż na posiedzeniu nie ma przewodu sądowego. Natomiast w drodze wykładni funkcjonalnej trzeba przyjąć, że skoro konieczność ponowienia przewodu stanowi podstawę uchylenia orzeczenia, to tym bardziej należy je uchylić, gdy przewód sądowy powinien zostać dopiero przeprowadzony.” (por. Dariusz Świecki (red), uwaga 22 do art. 437 w: Kodeks postępowania karnego. Komentarz, LEX).

Przy ponownym rozpatrywaniu sprawy OSD powinien uwzględnić dyspozycję art. 11 par 1 kk oraz poddać ocenie prawnej każdy z zarzucanych obwinionemu czynów i w zależności od tej oceny orzec odrębnie wobec każdego z nich. Rozpoznając sprawę ponownie Sąd I instancji podda ocenie wniosek Rzecznika Dyscyplinarnego w aspekcie dopuszczalności wydania orzeczenia w trybie konsensualnym i stosownie do tej oceny podejmie odpowiednie decyzje procesowe.

Orzeczenie o kosztach uzasadnia treść art. 70⁶ ustawy o radcach prawnych w zw. z § 1 ust. 1, pkt. 2 oraz § 3 ust. 2 Uchwały nr 86/ (...) Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego, określając ich wysokość na kwotę 1000,00 (słownie: jeden tysiąc) złotych.